

خلاصه مباحث میزهای گفتگوی تربیتی
با رویکرد تجربه نوردی با موضوع:

الگوی تربیت دختر انقلابی در جامعه امروز

پاییز و زمستان ۹۷

فهرست مطالب

مقدمه	۴
سرآغاز	۸
جلسات مقدماتی	۱۲
مباحثه دو نفره	۲۳
گروه‌های تخصصی	۳۴
شاخص پرانگیزه و مطالبه گر	۳۸
تعریف و ضرورت بحث	۳۸
در کلام رهبری	۴۶
پیش نیازهای معرفتی و شناختی	۴۸
پیش نیاز های گرایشی	۵۱
راهکارهای عملیاتی	۵۹
اصول و ملاحظات	۶۳
شاخص رابطه قلبی و معنوی با خدا	۶۷
تعریف	۶۸
ضرورت تحقیق	۷۱
درآیات و روایات	۷۲
در کلام رهبری	۷۵
پیش نیاز های گرایشی	۸۰
رسالت مجموعه فرهنگی	۸۴

- ۸۷..... تناسب با دختر نوجوان
- ۸۸..... اصول و ملاحظات
- ۸۹..... راهکارهای عملیاتی

مقدمه

بررسی ماهیت انقلاب اسلامی به معنای شناخت این انقلاب به عنوان یک پدیده اجتماعی ضرورت دارد، یعنی ما باید انقلاب خودمان را بشناسیم و بشکافیم و همه جنبه‌هایش را در نظر بگیریم. با شکافتن و شناختن این انقلاب است که امکان نگهداری و حفظ آن و امکان تداوم بخشیدن به آن پیدا خواهد شد.

انقلاب اسلامی ایران ویژگی‌هایی دارد که در مجموع آن را در میان همه انقلابات جهان بی‌نظیر و بی‌رقیب ساخته است. یکی از آن ویژگی‌ها ذی سهم بودن بانوان است.

بانوان سهم بزرگی از انقلاب را به خود اختصاص دادند و این حقیقتی است که جملگی برآنند. رهبر عظیم‌الشان انقلاب اسلامی ایران بارها با تکریم و تحسین از نقش فعال بانوان یاد کرده‌اند و احیاناً سهم آنان را عظیم‌تر از سهم مردان شمرده‌اند. در عمل زن‌ها نه تنها شرکت

کردند، بلکه اگر آنها شرکت نمی‌کردند این خود واقعیتهایی است که این انقلاب به ثمر نمی‌رسید، چون زنان نه فقط شرکت مستقیم‌شان مؤثر بود، بلکه تأثیر شرکت غیرمستقیم‌شان (یعنی تأثیری که روی شوهران، فرزندان، پدران و برادرانشان داشتند) از تأثیر مستقیم خودشان کمتر نبود و این خود یک مسئله فوق‌العاده است.

به نظر می‌رسد اینچنین نقش تاریخی برای زن در جهان بی‌سابقه است. در تاریخ اسلام خودمان تنها در صدر اسلام است که می‌بینیم بانوان نقش مؤثری از نظر سیاسی یا نظامی یا فرهنگی ایفا کرده‌اند. در دوره‌های متأخر تدریجاً این نقش ضعیف شده و احیاناً به صفر رسیده است و همین جهت ایجاب می‌کند که تحقیق کنیم چه عواملی موجب گشت که زن بار دیگر در صحنه تاریخ ظاهر شود و تاریخ را از «مذکر» بودن محض خارج کند و آن را «مذنت» (مذکر- مؤنث) نماید؟

منظور ما از نقش داشتن و نقش نداشتن زن در تاریخ، نقش مستقیم و ظاهر شدن زن در صحنه تاریخ است، اما نقش غیر مستقیم و پشت جبهه و صحنه را زن همواره برای خود محفوظ داشته است.

گویی نوعی تضاد و تعارض میان این دو نقش وجود دارد: یا نقش غیر مستقیم و از صحنه بیرون بودن و یا نقش مستقیم و پشت جبهه را رها کردن و نقش غیر مستقیم نداشتن. اما در حقیقت تضاد و تعارض غیر قابل جمعی در کار نیست. یک راه باریک و ظریف وجود دارد که زن اگر از آن راه برود هر دو نقش را در آن واحد می تواند ایفا کند. آن راه باریک و ظریف همان است که بانوان ما در ده ساله‌ی اخیر طی کردند. ویژگی دخالت زن در انقلاب اسلامی ایران در این است که زن مسلمان ایرانی در عین این که در صحنه تاریخ ظاهر شد و مستقیماً در کار سازندگی تاریخ با مرد شرکت کرد، پشت جبهه را رها نکرد، حیا و عفاف و پوشش لازم را از کف نداد،

دورباش خویش و کرامت و عزت زنانه خویش را محفوظ
داشت و خویشتن را مانند زن غربی و زن مدل پهلوی
به ابتدال نکشانید.^۱

سر آغاز

جمعی از نمایندگان مجموعه‌های تربیت محور بانوان شهر اصفهان با توجه ضرورت موضوع «الگوی تربیت دختر نوجوان انقلابی در جامعه امروز» با برگزاری ۷ جلسه میز گفتگو به بررسی این موضوع اقدام نمودند. در این جزوه سعی شده است، خلاصه ای از روند برگزاری

میزهای گفتگو به همراه مباحث مطرح شده جهت استفاده فعالان تربیتی ارائه گردد.

در استفاده از این جزوه توجه به نکات زیر ضرورت دارد:

- مطالب ارائه شده در این جزوه، حاصل گفتگوهای فعالان تربیتی است لذا در بسیاری از بخش ها، منبع مشخصی معرفی نشده است.
- مطالب این جزوه، ماحصل تجربیات و دانش اعضای شرکت کننده در میزهای گفتگوست، لذا قابلیت تکمیل و بررسی بیشتر وجود دارد.

جلسات مقدماتی

بحث های ابتدایی حول سؤالات کلی آغاز گردید، در ۳ جلسه اول، هر یک از شرکت کنندگان با توجه به سؤالات و سرفصل های مشخص شده، مواردی را ارائه کردند و از منظرهای مختلف به موضوع پرداختند و نظرات یکدیگر را نقد و بررسی کردند.

- پیش نیازهای ارائه الگوی انقلابی چیست؟
- انقلابی گری به چه معناست؟
- شاخصه های انقلابی گری چیست؟
- دختر نوجوان انقلابی چه خصوصیتی دارد؟
- مقدمات تربیتی که بتواند شاخصه های انقلابی گری را در دختر نوجوان تقویت کند، چیست؟
- آیا تربیت انقلابی دختران و پسران متفاوت است؟
- آیا برنامه ها و سیر تربیتی مراکز فرهنگی در راستای تربیت انقلابی تنظیم شده است؟
- نقاط قوت و ضعف مراکز در تربیت انقلابی دختران نوجوان چیست؟
- خلأها و نقایص تربیت انقلابی مراکز فرهنگی بانوان چیست؟
- راه حل مؤثر جهت تثبیت و ترویج نقاط قوت و رفع خلأها و نقایص چیست؟

- شرکت کنندگان، نکات مختلفی را مطرح و زوایای گوناگون موضوع را شناسایی نمودند. مباحث طرح شده سیر گفتگو در میزهای بعدی را مشخص نمود. نکات ارائه شده به صورت خلاصه و دسته بندی شده به صورت زیر می باشد:

الف) پیش نیازهای ارائه الگوی انقلابی چیست؟

- مشخص نمودن معنا و مفهوم انقلاب؛ انقلاب حسینی یا انقلاب ۵۷؟
- تعیین مسیر گام به گام برای دستیابی به الگوی انقلابی
- استخراج اصول و مبانی انقلابی گری
- توجه به شرایط زمانی و مکانی عرصه کنونی
- توجه به چگونگی و چرایی تشکیل انقلاب

○ مطالعه کتب بانوان و افراد مجاهد و انقلابی و

همسران شهدا

○ تحقیق و بررسی درباره زندگی امام

خمینی(ره)؛ بنیانگذار انقلاب

○ پژوهش درباره زنان فعال در انقلاب ۵۷

○ توجه و حل تعارضات موجود در تعریف الگوی

انقلابی

○ آشنایی با روحیات انقلابی‌گری

○ توجه به تأکیدات مقام معظم رهبری درباره

وجوب فعالیت‌های اجتماعی

○ قرائت صحیح از دین، روحیه انقلابی و تربیت

انقلابی

○ لزوم استخراج و توجه به شاخص‌های تربیت

انقلابی؛ مانند حساسیت به محیط اطراف،

خروج از رفاه‌زدگی و ...

ب) انقلابی گری یعنی چه؟

- انقلابی گری یعنی تعهد همراه با ایمان
- انقلابی گری به معنای تشکیل و تقویت حکومت اسلامی و حمایت از ولایت

ج) برای تربیت انقلابی به چه نکاتی باید توجه

نمود؟

- جدا نمودن مفهوم انقلابی بودن از سیاسی بودن
- توجه به فلسفه امر به معروف و نهی از منکر
- توجه به سه رکن اصلی در تربیت شامل خانواده، مدارس و مراکز فرهنگی، مساجد (توجه به بیانات استاد علیرضا پناهیان)
- از بین بردن نگاه جزیره‌ای و تک بعدی دختر نوجوان به زندگی

- معطوف ساختن توجه دختر نوجوان به تاریخ و وقایع آن از حیث عبرت گرفتن
- توجه به شمولیت مفهوم انقلابی‌گری در تمام عرصه‌ها
- گسترش افق دید و نگاه دختران نوجوان در زندگی

د) موانع سد راه تربیت انقلابی در مراکز

فرهنگی تربیتی

- شرایط خانوادگی و محیطی متفاوت متریبان
- وجود جریان مخالف انقلاب و انقلابی‌گری
- واضح نبودن معنای انقلاب و تربیت انقلابی
- آشنا نبودن مربی با مفاهیم انقلابی و تأثیر متقابل او بر روی مربی
- درست منتقل نکردن محتوای تربیت و به روز نکردن روش‌های آن

- ایجاد رفاه‌زدگی و خودناباوری در مربی در جریان برنامه‌های مراکز فرهنگی تربیتی
- گاه برنامه‌های تربیتی آموزش و پرورش به عنوان مهم‌ترین ارگان مرتبط با مربی از تربیت انقلابی فاصله دارد.
- فراهم نبودن مقدمات لازم برای مخاطب جهت ورود به تفکر انقلابی و نیاز به زیرساخت‌های اولیه

ه) راهکارهای تربیت انقلابی در مراکز فرهنگی تربیتی

- ایجاد و اصلاح زمینه‌های تفکر انقلابی؛ مسئولیت‌پذیری، تولیدکننده بودن و نه صرفاً مصرف‌کنندگی، تلاش برای اصلاح و بهبود شرایط اجتماعی و ...
- ترویج و ایجاد شاخصه‌های انقلابی‌گری در مربی، قناعت، دوری از اشرافی‌گری و ...

- دسته بندی و اولویت بندی مسیر تربیت انقلابی
- توجه به چشم انداز تربیت انقلابی
- اهمیت به اخلاق و اعتقاد اسلامی در مربی به
دلیل مرجع اثرگذار بر مربی
- دغدغه مند کردن مربی در برابر مسائل پیرامون
خود مانند خانواده و اجتماع
- به کار بردن راهکارهای عملیاتی و نه صرفاً
تئوری؛ دخیل کردن مربی در امور مربوط به
مرکز فرهنگی
- در نظر گرفتن روحیه و فضای اجتماعی حاکم،
برای تعیین سیر تربیتی
- بهره بردن از میل درونی مربی به معنویات و
تبیین رابطه آن با انقلابی گری
- پرهیز از مستقیم گویی در مسائل انقلابی

○ الگوسازی برای متریان در زمینه های فرهنگی، اقتصادی، ورزش و ... در بستر انقلاب؛ ارائه الگوهای عملی

○ بررسی و نقد الگوهای کاذب ایجاد شده برای متریان

○ بهره بردن از جریان قوی احساسات و هدایت و کنترل آن جهت اثرگذاری بر متربی و اتصال آن به منطق و تعقل

○ تفکیک مرز میان هیجان و احساسات در فرایند تربیت

○ ورود از دریچه میل متربی؛ توجه به مسائلی مانند تفکر رسانه‌ای، فیلم‌های هالیوودی و ...

○ توجه به تفکر انقلابی در سیر تربیت انقلابی

○ سوق دادن متربی به سوی کنش‌های اجتماعی

برای توجه به مسائل محیطی

- شروع توجه دادن نوجوان به مسائل محیطی از طریق توجه دادن او به منافع خود و ترسیم گام-های بعدی برای دستیابی به این مهم
- تبدیل تهدید فقدان برنامه و مبنای تربیتی در برنامه های آموزش و پرورش به فرصت ورود مراکز به حوزه تربیت و پرورش
- تعیین اهداف بلندمدت، میان مدت، کوتاه مدت و چشم انداز برای تربیت
- لزوم توجه به برنامه ریزی بلند مدت
- توجه به مدل ارائه محتوای انقلابی با توجه به ظرفیت این محتوا؛ تأسیس مدارس با رویکرد انقلابی

- تعیین و تبیین و اجرای سیر تربیتی برای مربی
- استفاده از مربیان صالح و دیندار
- افزایش پشتکار و صبر و تحمل برای رسیدن به نتیجه مطلوب

- توجه به تکلیف (سیر و فرآیند تربیت) نه نتیجه
- ارتباط گیری با نوجوان و ایجاد همدلی
- توجه به ویژگی ها و نیازهای رشدی متریبان در سن نوجوانی

- لزوم توجه به ایجاد و حفظ اخلاق در متربی، احترام به استاد، احترام به افراد مسن و ...
- افزایش بعد معرفتی متربی از طریق ارتباط با خدا

- لزوم توجه به فضای رسانه‌ای و مجازی و ارائه راهکارهای عملیاتی تسلط بر این فضا
- تغییر ذائقه متریبان با توجه به ویژگی‌هایشان
- لزوم دشمن شناسی

- توجه به سبک زندگی اسلامی و تمرکز بر این حوزه در تربیت

- ارائه الگوهای انقلابی به متریبان در تمامی عرصه ها

◆ مباحثه دو نفره

در جلسه چهارم افرادی که علاقه‌مند بودند ادامه مسیر گفتگو را دنبال نمایند، به گفتگوهای دو نفره پرداختند و با تغییر سؤالات و هم مباحثه‌ای در طول جلسه، سؤالات را به صورت دقیق‌تری بررسی کردند.

➤ سؤال اول:

در جلسات با توجه به مطالعات خود بفرمایید شاخص‌ها یا ویژگی‌های یک فرد انقلابی کدامند؟ شرکت کنندگان علاوه بر بیان تجربیات خود، به استخراج شاخص‌های انقلابی‌گری در بیانات مقام معظم رهبری اهتمام نمودند.

- شاخص‌های انقلابی‌گری در بیانات مقام معظم

رهبری

- به آینده انقلاب امیدوار است.
- دوستدار انقلاب و نظام اسلامی است.

- به آرمان‌های انقلاب معتقد است.
- مبانی و ارزش‌های جمهوری اسلامی را می‌داند و به آن‌ها پایبند است.
- برای همه میدان‌های انقلاب آماده است.
- در صف اول دفاع از آرمان‌ها است.
- رابطه خودش را با امام و آرمان‌ها حفظ میکند.
- در صدد کسب آگاهی سیاسی و بصیرت است.
- تاریخ معاصر را خوب می‌داند.
- در برابر دشمن و نقشه‌اش حساس است.
- از نقشه‌ی دشمن تبعیت نمی‌کند.
- نسبت به دشمنی‌ها خروشناک است.
- امر به معروف و نهی از منکر را وظیفه خود می‌داند.
- پارانگیزه و مطالبه‌گر است.
- با منطق محکم از مسئولین انتقاد می‌کند.
- قانون‌گرا است.

○ اهل اعتکاف و نماز، اهل دعا و قرآن و مناجات است.

○ عدالت‌خواه است.

○ رابطه‌ی قلبی و معنوی با خدا دارد.

○ پایبند به خانواده است.

○ مقید به کار تشکیلاتی است.

○ اخلاص را سرلوحه کار خود قرار می‌دهد.

● اولویت بندی

جهت اولویت‌بندی بررسی شاخص، معیارهای زیر توسط شرکت‌کنندگان مطرح گردید.

○ شاخص‌هایی که امروزه در نوجوانان ضعیف شده‌اند.

○ شاخص‌های اساسی که شمولیت دارند و زمینه‌ساز سایر شاخص‌ها هستند.

○ شاخص‌هایی که با اقتضات سنی نوجوان تناسب، نزدیکی و هماهنگی بیشتری دارند.

○ شاخص‌هایی که نسبت به سایر شاخص‌ها به نوعی تقدم دارند و پیش‌نیاز آنها هستند.

○ توجه به تناسب با ویژگی‌های فطری دختر نوجوان.

○ توجه به شرایط و نیازهای جامعه.

○ توجه به اولویت‌ها در مبانی دینی.

با توجه به معیارهای مشخص شده، اعضای میز گفتگو، دو شاخص «پرانگیزه و مطالبه‌گر» و «رابطه قلبی و معنوی با خدا» را جهت بررسی عمیق تر انتخاب نمودند.

➤ سؤال دوم:

با توجه به مطالعات خود بفرمایید کدام ویژگی‌ها در نوجوان امروز وجود دارند که مسیر دستیابی او به اهداف تربیت انقلابی را دشوار می‌سازد؟

نوجوان امروز :

○ منفعت طلب است.

- راحت طلب است.
- رفاه زده است.
- منفعل است.
- عجز و شتاب زده است.
- هدف گذاری ندارد و روحیه حق طلبی او مورد توجه قرار نگرفته است.
- دوست را از دشمن تمیز نمی دهد.
- دختران بعد حسی قوی دارند که هدایت نشده است پس شبهه ها را بیشتر می پذیرند.
- دشمن روحیه آرمان خواهی و قهرمان طلبی نوجوان را پاسخ داده است و در این مسیر ویژگی شکل نگرفتن هویت در نوجوان، به او کمک می کند.

«هیچ خصوصیتی به صورت ذاتی مانع انقلابی بودن نیست و در اغلب موارد خصوصیات به صورت ثانوی ایجاد شده اند، این خصوصیات

متأثر از فضای جامعه، خانواده، رسانه و بی توجهی و کم کاری آن ها می باشد. »

➤ سؤال سوم:

با توجه به مطالعات خود بفرمایید کدام شرایط در محیط پیرامون نوجوان (خانواده، جامعه، رسانه و...) مانعی برای رسیدن او به اهداف تربیت انقلابی است؟

- غلبه فرهنگ مدرنتیه که از دین بی بهره است.
- ذهن مردم آکنده از شبهات بی جوابی است که از سوی این فرهنگ القا شده است.
- به صورت کلی فضای جامعه به هواهای نفسانی دامن می زند و اراده ها را سست می کند.
- نیاز به معنویت که در نوجوان به صورت فطری وجود دارد هدایت نشده است.
- نوجوان درکی از رعایت آداب ندارد.

○ بزرگسالان کمتر می‌توانند نوجوانان را ببینند در نتیجه برخی خصوصیات آنان مانند مسؤولیت پذیری، عزت نفس و اراده ورزی نوجوان پرورش نمی‌یابد.

○ خانواده: تزریق راحت طلبی، منفعت طلبی، و منفعل بودن به نوجوان با سبک اشتباه زندگی.

○ رسانه: ترویج فردگرایی توأم با ایجاد شبهات / ایجاد مشغولیت‌های کاذب و پر کردن فضای خلوت او / ایجاد و توسعه فضای یأس و ناامیدی / ایجاد مانع برای پرورش تفکر صحیح هدایت کننده / برنامه ریزی جذاب جهت پرورش بیش از اندازه غرایز / پرورش غیر صحیح قوه‌ی توهم

○ دوستان: تأثیرپذیری اشتباه / دعوت به سوی سرگرمی‌های نامناسب در جهت ارزش دادن به

غرایز

- سایر اعضای جامعه: کم کاری انقلابی ها / عملکرد نامناسب برخی از مسئولین به عنوان امانت داران انقلاب
- آرمان های انقلاب یا اصلاً برای نوجوان تبیین نشده است یا به صورت غیر صحیح ارائه شده است.
- بعد آموزشی (مدرسه و سایر فضاهای آموزشی): سیستم ناکارآمد و اشتباه.

➤ سؤال چهارم:

با توجه به مطالعات خود بفرمایید کدام خصوصیات در نوجوان وجود دارد که می تواند یاری گر او جهت رسیدن به اهداف تربیت انقلابی باشد؟

- جسور بودن نوجوان که با هدایت و پرورش مناسب منجر به این نتایج می شود:

الف) مطالبه گری

ب) منتقد در برابر مسئولین

ج) فرو نریختن در برابر شبها

- قوت داشتن بعد حسی در نوجوان توأم با پرورش و هدایت صحیح می تواند او را به سمت علاقه‌مند شدن به آرمان‌های انقلاب سوق دهد.
- بکر و آماده بودن ذهن نوجوان فرصت مناسبی است برای کشت بذر صحیح در آن.
- نوجوان کنجکاو است و همین ویژگی می تواند یاری‌گر او در بدست آوردن اطلاعات مفید باشد.
- شور و هیجان نوجوانی اگر به صورت صحیح جهت داده شود می تواند اقداماتی انقلابی را منجر شود.
- نوجوان تمایل دارد مفید و مؤثر باشد و دیده شود، و همین امر بستر خوبی برای تحقق برخی از اهداف تربیت انقلابی است.
- نوجوان به دنبال الگوهایی است که بتواند با عشق ورزیدن، آن‌ها را اسطوره‌های زندگی خویش قرار دهد. این ویژگی هم می‌تواند با معرفی الگوهای

انقلابی به شیوه‌ای صحیح در راستای تحقق اهداف تربیت انقلابی استفاده گردد.

○ نوجوان حق طلب است و بحث و استدلال را دوست دارد. پس می‌توان درباره‌ی مسائل گوناگونی که او را به سوی انقلابی شدن هدایت می‌کند با او مباحثه کرد.

○ نوجوانان فضاهای تعاملی را دوست دارند، با درگیر کردن آنان در فعالیت‌های مختلف در جهت تحقق اهداف مد نظر می‌توان از این ویژگی نیز بهره جست.

○ نوجوان آرمان‌خواه و آرمان‌گراست.

○ روحیه امیدواری و امید به آینده در نوجوان قوی‌تر از بزرگسال است.

➤ سؤال پنجم:

با توجه به مطالعات خود بفرمایید کدام شرایط و خصوصیات در محیط پیرامون نوجوان امروز وجود دارد

که می‌تواند یاری‌گر او در جهت تحقق اهداف تربیت انقلابی باشد.

○ امکان تشکیل و سامان دادن به گروه‌های دوستی سالم

○ امکان مدیریت رسانه توسط نیروهای انقلابی و نشر مبانی و آرمان‌های انقلاب با بهره‌گیری از هنر متعالی

○ امکان تقویت یا تغییر در فضای تربیتی مدارس

○ دغدغه مندتر شدن گروهی از خانواده‌ها نسبت به تربیت صحیح فرزندانشان که سبب شده است در این زمینه مطالعاتی داشته باشند و یا حتی علیرغم تفاوت‌ها مدارس یا مجموعه‌های اسلامی و انقلابی را برای فرزندانشان بپسندند.

◆ گروه‌های تخصصی

با انتخاب دو شاخص «پرانگیزه و مطالبه گر» و «داشتن رابطه قلبی و معنوی با خدا»، جلسات بعدی در قالب گروه‌های تخصصی، به بررسی و تحلیل شاخص‌های انقلابیگری اختصاص پیدا کرد. هر شاخص از ۱۰ منظر مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت. شرکت کنندگان با انتخاب یک یا چند منظر مشخص، با بررسی منابع، مطالب خود را در جلسه طرح نمودند.

(۱) **تعریف:** بررسی واژه از نظر لغوی و اصطلاحی که مسیر مشخصی را در پژوهش رهنمون می‌شود و موجب ایجاد سطح مشترک در شناخت و فهم اولیه می‌گردد.

(۲) **ضرورت تحقیق:** بررسی ضرورت‌هایی که تحقق

شاخص مورد نظر در زندگی فردی و اجتماعی را

مورد توجه و تأکید قرار می دهد و دغدغه و اولویت پرداختن به این شاخص را مشخص می کند.

(۳) در آیات و روایات : شناخت ریشه‌های اصلی این شاخص در منابع دینی که علاوه بر تأیید اولویت سنجی آن می‌تواند به شناخت شاخص مورد نظر عمق ببخشد.

(۴) در کلام رهبری : بررسی شاخص مورد نظر در بیانات مقام معظم رهبری که با توجه به اشراف ایشان به مسائل داخلی و خارجی و آینده‌نگری و ژرف‌نگری ایشان ابعاد جدیدی از موضوع را آشکار می‌نماید.

(۵) پیش نیازهای معرفتی و شناختی : در این منظر

به بررسی دانش و شناخت‌هایی می پردازیم که برای شناخت این شاخص پیش نیاز و مقدمه اند و بدون آن شناخت شاخص ناقص می‌ماند. در واقع به دنبال پاسخ به این سؤال هستیم که چه شناخت و

اطلاعاتی نیاز است تا بتوان به شاخص مدنظر پرداخت.

(۶) **پیش نیازهای گرایشی** : بررسی میل و گرایش-

هایی که برای تحقق شاخص لازم است و در سیر تربیتی گام‌های مناسب را تعریف می‌کند .

(۷) **تناسب با دختران نوجوان** : بررسی هر شاخص با

ویژگی‌های سن نوجوانی و دخترانه بودن و مشخص کردن تناسب دختر نوجوان با آن شاخص و هم چنین در نظر گرفتن ملاحظات سنی و جنسی در سیر تربیتی.

(۸) **رسالت مراکز فرهنگی** : بررسی جایگاه و سهم

مراکز فرهنگی در تحقق هر شاخص با توجه به اهداف و رسالت هر مجموعه.

(۹) **اصول و ملاحظات** : با در نظر گرفتن همه موارد

قبل (مبانی و اهداف) می‌توان اصول کلی جهت

تحقق هر شاخص را استخراج نمود و در سیر تربیتی لحاظ نمود .

۱۰) راهکارهای عملیاتی : تنظیم راهکارهای کلان

برای تحقق هر شاخص که مسیر عملیاتی خود را مشخص می کند و از انحراف آن جلوگیری می کند.

نتایج این گفتگوها در دو بخش ارائه می گردد.

۱- شاخص پیرانگیزه و مطالبه گر

۲- داشتن رابطه قلبی و معنوی با خدا

شاخص پرانگیزه و مطالبه گر

تعریف و ضرورت بحث

همه‌ی رفتارهای ارادی بشر به دلیل خاصی پدید می‌آید که می‌توان آن را انگیزه خواند.

انگیزه، در لغت به معنای سبب و دلیل چیزی است که کسی را به کاری وادار می‌کند. در اصطلاح نیز مفهومی است که دو جنبه در آن لحاظ شده است. از یک سوی، محرک رفتار است که همان عامل و نیروی درونی است

و رفتار فرد را موجب می‌شود، و از سوی دیگر، دارای نتیجه و هدف است که همیشه از جنبه‌ی تأثیر در رفتار، به هدفی توجه دارد؛ چرا که هیچ رفتاری بدون انگیزه انجام نمی‌شود. بنابراین، می‌توان گفت انگیزه، مفهومی دو منظوره است که از سویی، به محرک رفتار و از سوی دیگر، به نتیجه و هدف رفتار اشاره دارد. شاید بتوان آن را چنین تعریف کرد: « عاملی درونی که موجب رفتار فرد می‌شود.»

انگیزش نیز در لغت به معنای تحریک و ترغیب است. برای انگیزش تعریف‌های فراوانی شده است. که به یکی از آنها بسنده می‌کنیم: « انگیزش حالت روانی انسان است که او را در جهت خاصی تجهیز کرده، به انجام رفتارهایی مشخص وادار می‌کند.»

نکته‌ی مهم در این تعریف، وجود حالتی درونی است که شخص را برای انجام کاری بر می‌انگیزاند. بنابراین،

انگیزه، عاملی درونی است که انسان را به حرکت وا می-
دارد و انگیزش، حالتی است که در اثر دخالت انگیزه به
انسان دست می‌دهد.

انگیزه خود ممکن است از عامل یا محرکی خارجی متأثر
باشد. یا از نیازها، شناخت‌ها و هیجان‌ها ناشی شود.
نیازها مانند گرسنگی و تشنگی، موقعیت‌های درونی
فردند که برای ادامه‌ی زندگی ضروری‌اند. شناخت‌ها به
رویدادهای ذهنی ویژه‌ای، مانند عقیده‌ها و انتظارها،
اشاره دارند و هیجان‌ها نیز احساس‌ها و آمادگی
فیزیولوژیکی و مانند آن را تجربه و سازمان دهی می-
کنند. بنا بر آنچه گذشت، می‌توان گفت انگیزش،
تحریک، کنترل و راهنمایی فرد به سوی هدفی معین
است؛ در حالی که انگیزه همان حالت درونی فرد است
که به او انرژی می‌دهد که وی را به سوی هدف ویژه
رهبری می‌کند.

از سوی دیگر یکی از مهم‌ترین مهارت‌های زندگی که امروزه خیلی از انسان‌ها با آن درگیر هستند، مهارت ابراز وجود و جرأت‌ورزی است. این مهارت یک رفتار بین فردی است که شامل ابراز صادقانه و نسبتاً رک افکار و احساسات می‌باشد به نحوی که از نظر اجتماعی مناسب بوده و احساسات و آسایش دیگران نیز در آن مد نظر می‌باشد. به طور کلی جرأت‌مندی را می‌توان توانایی ابراز صادقانه نظرات، احساسات و نگرش، بدون احساس اضطراب دانست. همچنین جرأت‌مندی شامل دفاع فرد از حقوق خود می‌باشد به شکلی که حقوق دیگران پایمال نشود.

ابراز وجود زمانی اتفاق می‌افتد که انسان در جایگاهی که هست، ارزش و قیمت وجودی خویش را به رخ طرف مقابل بکشانند. ما باید یک جامعه مطالبه‌گر داشته باشیم. یعنی اگر می‌خواهیم جامعه به سوی توسعه یافتگی حرکت کند و نهادها و سازمان‌های قوی و

قدرتمند داشته باشیم، باید انسان‌ها مطالبه‌گر بار
بیایند^۲، مطالبه‌گری در خود نوعی آرمان‌گرایی دارد
و آرمان‌گرایی یک میل فطری است، پس به صورت
فطری در وجود همه افراد به خصوص جوانان و نوجوانان
وجود دارد و از آن استفاده می‌کنند. اگر فرد این نیاز
فطری را پیدا کند و البته امید را هم چاشنی آن سازد
به آرمان‌هایش می‌رسد. امید و آرمان‌گرایی تقدم و تأخر
ندارند. ملازم هم هستند.^۳

زیربنا و زیرساخت در مطالبه‌گری، مسؤولیت پذیری
است. افرادی که نسبت به محیط اطراف احساس
مسئولیت دارند و بی‌تفاوت نیستند انگیزه لازم برای
تغییرات و پیگیری مطالباتشان را دارند.

۲ یادداشت مسعود ربیعی وزیری (فریاد) / هفته نامه اقتصادی توسعه / ۱۱ اردیبهشت ۹۶

۳ یادداشت مهدی فضائلی / مشرق نیوز / ۱۳ دی ۱۳۹۶

مطالبه گر اجتماعی: به این مفهوم که افراد، با مسؤولیت انجام تکالیف به نحو احسن، آشنا هستند و مطالبات خود را از جامعه به خوبی می دانند و آموخته اند که چگونه این مطالبات را به روش صحیح وصول کنند. در یک جامعه با سطح فرهنگی بالا افراد به نهادها و سازمان های مسؤول به شیوه درست و دقیق یادآوری می کنند که شما در مقابل مردم تکالیفی دارید و در مقابل انجام تکالیف به نحو احسن و صحیح نیز حق و حقوقی دارید.

در آیه ۱۰۴ سوره آل عمران «ولتكن منكم امة يدعون الى الخير و يامرون بالمعروف و ينهون عن منكر و اولئك هم المفلحون»^۴ حرکت مطالبه گری اجتماعی در جهت احقاق حقوق شهروندی و پرسش گری از مصادیق امر به معروف و نهی از منکر است که در دین مبین اسلام از آن به

۴ باید از میان شما گروهی، مردم را به نیکی دعوت کنند و به کار شایسته وا دارند و از زشتی باز دارند و آنان همان رستگارانند.

عنوان یکی از مهم‌ترین فریضه‌ها یاد شده است. وجود روحیه مطالبه‌گری انقلابی و شجاعت بی‌مثال در بیان واقعیت‌ها، کاستی‌ها و مشکلات از ویژگی‌های افراد فعال و مطالبه‌گر است. همان طوری که بنیانگذار انقلاب اسلامی ایران، حضرت امام خمینی (ره) بارها فرموده‌اند: وصیت اینجانب به جوانان عزیز این است که خودشان شجاعانه در مقابل انحرافات قیام نمایند تا استقلال و آزادی خود و کشور و ملت مصون باشد.^۵

معنای حقیقی مطالبه‌گری داشتن روحیه انقلابی به معنی حذف روحیه بی‌تفاوتی است. کسانی مطالبه‌گر واقعی هستند که عقبه فکری و مطالعاتی مناسب و قوی اسلامی داشته باشند.

عمل مطالبه‌گری همچون خونی است که می‌تواند در شریان جامعه، توسعه، آبادانی و ریشه‌کنی فقر و

محرومیت را ایجاد نماید و وجود همین شهروندان و نخبگانی که روحیه‌ای مطالبه‌گر، پرسش‌گر، مشارکت-جو و با مسئولیت دارند، باعث نمایان شدن مدیران و مسؤولان توانمند و لایق خواهد شد.^۶

مطالبه‌گری سه پایه دارد:

(۱) حس مسئولیت پذیری

(۲) پیگیری

(۳) رصد صحیح اطراف خود :

بیشتر مواقع در رصد کردن فقط مشکل را می‌بینیم و هیچ پیشنهاد ارزشمندی نداریم که این گونه مطالبه سبب کاهش مسئولیت پذیری و رشد مصرف‌گرایی در فرد می‌شود. نتیجه آن می‌شود که من کاری نمی‌کنم فقط از دیگران توقع دارم. آن چه در تربیت مطالبه‌گری

۶ یادداشت مسعود ربیعی وزیر (فریاد) / هفته نامه اقتصادی توسعه / ۱۱ اردیبهشت ۹۶

باید بیان شود این است که مطالبه را باید از خود شروع کنیم و در مسیر پیگیری آن باشیم. در حقیقت این قدرت در فرد باید تقویت شود که تو یک مسؤولیتی داری و آن رصد گری محیط اطراف و رفع مشکلات آن است.

◆ در کلام رهبری:

لشکر جوانان مؤمن و انقلابی باید وارد میدان مطالبه دائم و هوشیارانه آرمانها و کمک به تحقق اهداف انقلاب شود و در مقابل تخریب افکار عمومی و فضاهاى نخبگانى و مدیریتی، سد ایجاد کند.

یکی از مقدمات لازم برای تحقق آرزوها، حضور جوانان پرشور و با انگیزه در صحنه و فکر و تلاش آنها برای برطرف کردن مشکلات است.

اگر تهاجم وسیع و پرحجم ضد انقلاب به افکار عمومی، با برجسته کردن و مطالبه‌گری آرمانی روبرو نشود، قطعاً ویرانگری خواهد کرد.^۷

جوان باید مطالبه‌گر، پراگیزه، پرنشاط، حاضر در صحنه و ناظر به مسائل کشور باشد.

البته روحیه مطالبه‌گری و انتقاد باید همراه با رعایت اخلاق و انصاف و حدود شرعی و پرهیز از بیان مطالبی باشد که به آن علم و یقین وجود ندارد.

امیدوارم این روحیه احساس تکلیف، مطالبه‌گری و انتقاد تا زمانی که به عنوان مسئولان آینده کشور، مسؤولیت‌ها را در دست می‌گیرید، در میان شما باقی بماند زیرا اگر این‌گونه شود، کشور نجات پیدا خواهد کرد.^۸

۷ در دیدار با دانشجویان ۸ خرداد ۹۷

۸ در دیدار با دانشجویان ۲ مرداد ۹۳

◆ پیش نیازهای معرفتی و شناختی :

ثبوت و عدم حرکت یک اصل طبیعی برای سنگ‌هاست و حرکت یک اصل طبیعی برای انسان‌ها. حرکت برای آن‌ها که ریشه دارند هست و ضروری است. ساخت انسان و قدر و ارزش انسان از عوامل حرکت هستند.

امام علی علیه السلام : در جهل انسان همین بس که ارزش خود را نداند.

شروع حرکت از زمانی است که انسان بفهمد از هر چه با آن مانوس است برتر است عظمت در بینش است نه در دانش.

توجه به زمینه‌ها از طریق آموزش و آگاهی پیش‌نیازهای شناختی را فراهم می‌کند یعنی اینکه هر فرد بداند برای کجا و با چه هدفی باید حرکت کند تا ارزشمند باشد.^۹

نیازهای انسان معرف زمینه مهمی در انسان است، وقتی
بخواهیم انگیزه حرکت ایجاد کنیم باید توجه فرد را به
نیازهایش جلب کنیم. شناخت او را نسبت به پاسخ
نیازهایش ارتقاء دهیم و سرانجام با تحریک و کنترل
احساساتش حرکت به سمت هدف معین را رقم بزنیم.
در مباحث روانشناسی گفته می‌شود نیازهای بنیادین
زیربنای انگیزه‌هاست.

برخی از نیازهای بنیادین عبارتند از :

خود استقلالی : فرد احساس کند خود شروع کننده
فعالیت‌هاست یا خود علت رفتار خودش است نه اجبار
فضای بیرون.

لازمه توجه صحیح به این نیاز انتخاب گری قوی است.
یعنی باید به فرد فرصت و بستر آزمون و خطا داد تا خطا
کند و مسئولیت خطایش را نیز بپذیرد. تجربه کند تا
مسیر موفقیت خود را بیاید.

مطالبه‌گر پر انگیزه به این هویت مستقل بسیار نیاز دارد. مطالبه‌گر به این معنا که خود مسؤول است، فعال و صبور است. طلبکار خنثی نیست.

نیاز به شایستگی: نیاز به مؤثر بودن در ارتباط با محیط. نیاز به پیوند و تعلق عاطفی: فردی که در محیط حس شایستگی پیدا کند تعلق عاطفی را نیز به دست می‌آورد. هر جا که نیازهای بنیادین مورد توجه قرار گیرد باعث ایجاد انگیزه می‌شود. به دنبال ارضاء نیازهای بنیادین سطح رضایت‌مندی از زندگی نیز بالا می‌رود.

نیازهای بنیادین که به برخی از آن‌ها در مقاله فوق^{۱۰} اشاره شده است، خبر از سرمایه ارزشمند انسانی می‌دهند که او را به سوی هدفی والا رهنمون می‌سازند. داشتن انگیزه و مطالبه‌گری ریشه در نیازهای فطری

۱۰ نقش واسطه‌ای انگیزش درونی در رابطه بین نیازهای بنیادین روانشناختی و رضایت از زندگی، الهه حجازی دانشگاه تهران، ۱۳۹۳

انسان دارد. فرد از این طریق در صدد دستیابی به پاسخ نیازهایش است. یا به عبارتی دیگر، فرد مطالبه‌گر سرمایه ارزشمندی را می‌شناسد و در برابرش مطالبه مادی یا غیر مادی دارد.

انگیزه یک قدرت درونی است که در انسان وجود دارد ولی بسته به شرایط امکان بالفعل شدن دارد. این بالفعل شدن در دوره نوجوانی بهتر محقق می‌شود.

◆ پیش‌نیازهای گرایشی (کنترل و هدایت

گرایشات):

گرایش‌ها جزء عوامل ایجادکننده حرکت هستند. که البته پیش یا توأم با آن باید پیش‌نیازهای معرفتی یا شناختی را تقویت کرده باشیم. پس از آن مواجهه با افراد پُرانگیزه و مطالبه‌گر در تحریک این گرایشات مؤثر است. نوجوانی که در جمع‌های هم‌سالان پُر انگیزه حضور

دارد. چون انس و دلبستگی هم در این جمع‌ها شکل می‌گیرد به این سو هدایت می‌شود.

چه بسا در سن نوجوانی بتوان از گرایشات بیشتر بهره برد. گرایشات فرد به نحوی هدایت شود که حس کند اگر به آن هدف نرسد به خسران و ضرر بزرگی مبتلا شده است. هر چه ارزشمندی هدف بیشتر لمس شود حرکت مستدام تر خواهد بود.

دیدن الگوی متناسب در سن نوجوانی بسیار انگیزه ساز است. و نکته ی مهم این است که الگوی موفق، بهتر است موفقیت‌هایش را در سن نوجوانی کسب کرده باشد. در این فضا بیان ارزشمندی هدف نیز انگیزه ساز است.

الزامات مطالبه گری برای نوجوان :

(۱) منصف بودن در رصد گری:

رصد گری واقعی محیط نه متعصبانه و با پیش

داوری های نادرست

۲) ابتدا از خود توقع داشته باشد و سپس از محیط و دیگران متوقع باشد:

گاه تفکر انتقادی غیر صحیح، روشنفکری محسوب می‌شود. نباید برای حل مشکل فقط مشکل طرح شود، بلکه باید حتی پیشنهاد کوچکی از نوجوان مطالبه کرد و نباید مشکل را به اندازه‌ای بزرگ نشان داد که ترس از نزدیک شدن به آن در فرد ایجاد شود. از سویی نباید آن‌قدر دید انتقادی را در رصد زیاد کرد که وظیفه حل مشکل به فراموشی سپرده شود. شهید نواب صفوی در دوره سیاه پهلوی منتظر نشد دیگران محیط را درست کنند. خود بلند شد و دیگران و محیط را روشن کرد. باید صراحت بیان داشت که شخص اول در رشد و بزرگ شدن هر فرد خود اوست، یعنی مربی اول باید مطالبه‌گر از خودش باشد، هر وقت توقع او

از خودش زیاد شد می‌تواند مطالبه‌گر خوبی از دیگران و اجتماع باشد.

در مورد انسان محیط اطراف عامل رشد نیست، بلکه سرعت بخش و محرک رشد است. نیروی مطالبه‌گر کسی است که تأثیرگذاری خوب در محیط اطراف خود داشته باشد، یعنی بعد از رشد خود رشد دیگران را شروع کند باید انگیزه قوی داشته باشد عشق به هدف و ایمان به هدف خیلی مؤثر است. ابتدا باید هدف خوب و شایسته را برایش تعریف کنیم و سپس با کمک خود او مسیر را ترسیم کنیم.

(۳) احساس مسئولیت بالا در نوجوان

(۴) ایجاد و تقویت امید در نوجوان :

آینده قطعاً از اکنون بهتر است. یعنی باید امید را در ذهن نوجوانان آن قدر بزرگ کنیم که جامعه را امیدوارانه ببینند در این صورت نوجوان به جامعه

خود نگاه درمانگری دارد نه نگاهی منفعل و فلج. او باید جامعه خویش را به گونه‌ای رصد کند که قسمتی از آن را نیازمند درمان البته با خودباوری و امید و تلاش ببیند. اگر امید در نوجوان زنده شود انگیزه و مطالبه‌گری نیز قطعاً محقق می‌شود. شروع مطالبه‌گری امید به آینده خوب و رشد جامعه است. اگر با امید نبینیم که خواسته دشمن نیز همین است یک جامعه مرده خواهیم داشت و آرمان‌ها دیده نمی‌شود. امید به صورت فطری در نوجوان وجود دارد. حجت‌الاسلام پناهیان در سخنرانی اخیرشان فرمودند: «بروید در مدارس و امید را در دانش آموزان تقویت کنید.» اگر امید در نوجوان که جزء خصلت‌ها و ویژگی‌های اوست کشته شود، یک انسان منفعل می‌شود که دیگران برای او و جامعه او تصمیم می‌گیرند. اولین خیزش

برای مطالبه‌گری ایجاد امید در رصد کردن اطراف و واقعیت‌های جامعه است.

چهار ویژگی مطالبه‌گری درست:

(۱) مطالبه باید متضمن ارزش واقعی برای پیگیری باشد خیلی از مطالبه‌ها ارزش ندارند و فقط در حد یک اعتراض مخرب هستند.

(۲) روش سنجیده پیگیری مطالبه: اگر روش درست نباشد خود، مطالبه را فاسد می‌کند.

(۳) مرجع شناسی برای مطالبه کردن: افرادی که فقط صدای اعتراض در جامعه ایجاد می‌کنند در حقیقت نه تنها مطالبه‌گر نیستند بلکه یأس و ناامیدی را در عموم جامعه ایجاد می‌کنند

(۴) زمان مناسب برای مطالبه‌گری: برای مطالبه‌گری اول باید ناظر بود. از بچگی باید به بچه‌ها ناظر بودن را آموخت یعنی تشخیص خوب و بد محیط را.

کودک را به اتاق ببریم هم اتفاقات خوشایند در آن باشد و هم ناخوشایند (موارد ناخوشایند را چگونه می‌توانید به خوشاینها تبدیل کنیم بچه از کودکی رصدگر شود).

این اتفاق در دو گام رخ می‌دهد:

- کودک می‌فهمد که محیط می‌تواند بهتر از این هم شود.
- برای بهتر شدن محیط اقدام کند.

امام علی علیه‌السلام می‌فرمایند: تشویق نیکوکار در برابر بدکار به مراتب بیشتر از تنبیه بدکار اثر دارد. نتیجه قطعی اینگونه تشویق امیدوار کردن نیکوکار به کار خوب است.

امیر المؤمنین علیه‌السلام هوشمندانه توصیه کردند وقتی کار خوبی را تکرار کنیم و تشویق کنیم الگوسازی از کار خوب کرده‌ایم در مقابل کار بد. و معرفی فرد به عنوان بدکار هم، قبح کار بد را می‌شکند و منجر به ترویج

فحشا می‌شود و هم نوعی خود باوری غلط برای فردی که کار بدی را انجام داده است ایجاد می‌کند.

بهترین روش مطالبه‌گری تشویق نیکوکار است که افق را نشان می‌دهد و خوب را به همگان معرفی می‌کند.

قرآن کریم: خداوند همه جا بلند کردن صدا را به بدگویی تقبیح می‌کند مگر جایی که ظلم شود. (سوره نساء) ۱۴۸

آیات سوره طاهرا در مواجهه موسی علیه السلام با فرعون ابتدا مطالبه‌گری در حکومت و محیط اجتماعی مطرح است در ادامه بر قول لین تأکید می‌شود یعنی اول مشترکات را پیدا کنیم در صحبت‌های اولیه با بیان مشترکات اعتمادسازی کنیم وقتی اعتماد پیدا شد محل اختلاف را بیان کنیم.

◆ راهکارهای عملیاتی :

۱- سن نوجوانی سن نشاط انرژی و جنب و جوش است. نوجوان باید انگیزه‌ها را بشناسد آنها را مدیریت کند که بعد از چند سال به خاطر از دست دادن فرصت‌ها حسرت نخورد.

اکنون سؤال این است که آیا نوجوان می‌تواند انگیزه‌ها را بشناسد و مدیریت کند؟ پاسخ به این سؤال چنین است : این توانایی بستگی به رشد و شخصیت نوجوان دارد. اگر مراحل کودکی را درست گذرانده باشد مدیریت انگیزه‌ها را در دوره نوجوانی فراگرفته است، ولی چون سن نوجوانی سن ناپایداری‌هاست، از سوی دیگر نوجوان دچار برون‌ریزی نیز هست یک نفر باید برای مدیریت انگیزه‌ها کنار نوجوان باشد، کسی به غیر از والدین

که شاید آنها را همیشه در شأن نصیحت‌گری شناخته است.

سؤال بعدی این است که آن فردی که برای مدیریت انگیزه‌ها کنار نوجوان قرار می‌گیرد باید مربی باشد یا الگوی متناسب؟

مربی می‌تواند الگوی متناسب را معرفی کند یا زمینه‌سازی‌های مناسب.

یکی از انگیزه‌های اصلی نوجوان دیده شدن است. با توجه به سبک زندگی مدرن، نوجوان خواستار دیده شدن‌های سریع است اما موفقیت هنری یا ورزشی یا علمی که خود سبب ایجاد انگیزه‌های بعدی می‌شود حرکت مداوم و باحوصله می‌طلبد.

نکته مهم بعدی این است که الگو باید در دسترس و مقابل دید نوجوان باشد. اگر الگو مقابل دید نوجوان نباشد نهایت در حد یک تلنگر است که بعد از مدتی خاموش می‌شود. پس تذکر و یادآوری

بسیار نیاز است. ایجاد انگیزه با معرفی یک الگو یا سخنرانی می‌تواند صورت بگیرد اما آنچه مهم‌تر است این است که این اتفاقات در یک جمع دوستی فعال که از یکدیگر حرف شنوی دارند و میان آنها انس و الفت برقرار است رخ بدهد.

۲- تاثیر هم سالان بر یکدیگر: در مثنوی گفته می‌-

شود: بچه ای روی پشت بام است و پایین نمی‌آید می‌گویند چه کنیم؟ می‌گویند باید یک بچه او را پایین بیاورد. و این یعنی تاثیر هم سالان بر یکدیگر.

پس معرفی الگوی هم سن، که در نوجوانی با داشتن انگیزه و مطالبه آرمان‌هایش به موفقیت رسیده است می‌تواند تأثیر گذار باشد.

موارد دیگری به صورت اجمال در ادامه خواهد آمد:

- ۳- حضور اجتماعی و بهبود مند در محیط اطراف نوجوان را تقویت کنیم. (می‌شود محیط بهتر از اکنون شود با تاثیرگذاری شما)
- ۴- ارائه راهکار برای حل مناسب مسائل محیط اطراف (در گام اول باید دانش فردی یا خلاقیت را برای نوجوان تبیین کرد)
- ۵- ایجاد نتیجه‌گیری محسوس پس از مطالبه‌گری: توجه کنیم برای نوجوان نمی‌توان تنها به نتایج کاملاً انتزاعی اکتفا کرد بلکه باید بتواند نتایج محسوس را نیز ببیند. پس اولین فرصت‌های تربیتی که در این حوزه برای نوجوان فراهم می‌شود باید اثرگذاری سریع و بعد کاملاً محسوسی داشته باشد. البته مشروط به تحقق پیش‌زمینه آن. اقدام تربیتی در سن نوجوانی برای نوجوان در حقیقت ترمیم است. یعنی اگر در دوران کودکی حل مسئله را به بچه‌ها

یاد ندادیم در دوره نوجوانی طلبکار می‌شود و این عقب‌ماندگی تربیتی است.

۶- انگیزه مداوم:

باید مسؤولیتی به مربی داد که خوب دیده شدن و شایستگی نوجوان در جهت تقویت و تثبیت هویت مستقل برآورده شود. مثلاً برنامه هیئت هفتگی که خودشان مدیر آن باشند که سبب دیده شدن توانمندی‌های آنها و تحسین شدنشان می‌شود. مسؤولیت دادن خود سبب حضور بیشتر در جمع دوستی می‌شود و سبب مداوم شدن حضور فعال در جمع‌های پر انگیزه .

اصول و ملاحظات

در مسیر داشتن انگیزه و مطالبه ارزش‌ها همواره موانعی سد راه هستند که به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود.

تبرئه و برون فکنی: مشکل را می‌داند اما از خود عبور می‌دهد و مسؤولیت حل آن را بر عهده دیگری می‌داند. (مهارت حل مسأله به جای دور زدن آن یا پاک کردن صورت مسأله، بسیار کمک کننده است. و از سوی دیگر سطح توقع را نیز باید تعدیل کرد، لزوماً هر حرکتی به نتیجه نمی‌رسد یا اینکه بدانیم دیدن نتیجه نیاز به زمان دارد.

از دیگر موانع حرکت می‌توان به :

- غرور در حرکت
- تعصبا
- لذت‌طلبی
- عدم تقبل عسر و بار سنگین

اشاره کرد. ۱۱

- مشخص نبودن هدف: شاید بتوان گفت شخص بی-انگیزه، وجود ندارد، نداشتن هدف مشخص، بی انگیزگی را به دنبال دارد.

- بی تفاوتی: بی تفاوتی نیز یکی از موانع بروز مطالبه‌گری است. عدم آشنایی با حوزه فعالیت‌های اجتماعی و نداشتن روحیه تیمی و تشکیلاتی از مهمترین ویژگی‌های عناصر خنثی و بی تفاوت است.

آقای مهدوی ارفع در مقاله خود می‌گوید: وقتی می-خواهند یک جامعه را نسبت به محیط اطراف بی تفاوت کنند اگر اعتراض کنید، تشویق کنید اتفاقی در مدیریت جامعه نمی‌افتد یعنی یأس از حرکت مثبت ایجاد می-کنند تا مردم بی تفاوت شوند.

پیرامون مطالبه‌گری افراد جامعه دو حالت قابل تصور است:

۱ - کسی که ناتوان می شود یا خود را در مطالبه‌گری ناتوان می بینند.

۲- کسانی که به صورت افراطی مطالبه‌گر هستند یعنی در حقیقت مطالبه‌گر نیستند بلکه فقط طلبکار هستند.

شاخص رابطه قلبی و معنوی با خدا:

از بین این ۱۰ منظر، پارامترهای زیر برای شاخص «رابطه قلبی و معنوی با خدا» مورد بررسی قرار گرفت که شرح آن در ادامه بیان خواهد شد .

۱ - تعریف

۲ - ضرورت تحقیق

۳ - در آیات و روایات

۴ - در کلام رهبری

۵ - پیش نیازهای گرایشی

۶ - رسالت مجموعه فرهنگی

۷ - راهکارهای عملیاتی

۸ - اصول و ملاحظات

تعریف

برای تعریف شاخص مورد نظر اجزای عبارت را جداگانه مورد بررسی قرار می دهیم:

• رابطه

تعریف لغوی: ارتباط، رفت و آمد داشتن، تماس با کسی برقرار کردن، بستگی، پیوستگی، تماس، دل بستگی

تعریف اصطلاحی: آنچه دو تن یا دو چیز را به هم پیوستگی و ارتباط می دهد یا علاقه یا پیوند ایجاد می کند.

• قلبی

تعریف لغوی : وابسته به دل، صمیمانه، دلچسب، مقوی

تعریف اصطلاحی : قلب در قرآن مرکز ادراک انسان شناخته می‌شود و به تازگی تحقیقات علمی نشان داده است که در اطراف هر انسانی یک میدان الکترومغناطیسی به مرکزیت قلب وجود دارد و ادراکات انسان از قلب سرچشمه گرفته و سپس قلب پیام‌ها را به مغز با همان میدان الکترومغناطیسی ارسال می‌نماید، آن‌گاه مغز پیام را از طریق شبکه عصبی در بدن توزیع می‌نماید. ۱۲

• معنوی

تعریف لغوی : مربوط به باطن، درونی، غیر مادی،

باطنی، روحانی، عرفانی، حقیقی و اصلی

رابطه قلبی و معنوی داشتن با خدا از دو منظر قابل

تعریف در بیان است:

(۱) تعریف رابطه قلبی و معنوی داشتن با خدا در قالب

مناسک و آداب عبادی و دینی و ذکر و دعا و

نمازست. تلاوت قرآن، مداومت بر تسبیحات

حضرت زهرا (س)، ذکر مدام

(۲) تعریف رابطه قلبی و معنوی داشتن با خدا در قالب

بستر و زمینه فکری و اعتقادی و جنبه‌های نظری

مسائل دینی

❖ ضرورت تحقیق

◀ از منظر قرآن به ۴ جهت انسان ضرورتاً باید با پروردگار خود رابطه داشته باشد :

۱- رسیدن به آرامش :

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ (۲۸- رعد)

۲- مهار سرکشی نفس انسان : كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَيَطْغَى (۶- علق)

۳ - نزدیکی به خداوند

۴ - پشتوانه‌ای برای ارزش‌های انسان

◀ امیرالمؤمنین در نامه ۳۱ نهج البلاغه در توصیه‌های ابتدایی خود به فرزندشان ارتباط با خدا را سبب آباد نگه داشتن وجود انسان می‌دانند. (استاد طاهرزاده در شرح نامه ۳۱ نهج البلاغه در ذیل این قسمت می‌فرماید : جاری شدن یاد خدا بر فکر و ذهن کافی نیست، قلب است که اهمیت دارد)

◀ استاد طاهرزاده در کتاب آشتی با خدا از طریق آشتی با خود راستین، غایت انسان در مسیر زندگی و روح و حقیقت اصلی زندگی را رسیدن به خداوند و ارتباط با او می دانند.

◆ در آیات و روایات

◀ فطرت خداجوی

اولین نکته‌ای که لازم است در بررسی آیات قرآنی بدان اشاره شود این است که پرستش و خداخواهی یک حس فطری در وجود بشر است و انسان نیاز دارد موجودی متعالی را در برابر خود داشته باشد و او را بپرستد، این همان نکته ایست که خداوند در آیه ۳۰ سوره روم می - فرماید :

« فطرت الله التي فطر الناس عليها »

◀ راههای ارتباط معنوی با خداوند

۱- نماز شب : در روایتی آمده است که پروردگار خطاب به حضرت موسی علیه السلام می فرماید : « ای پسر عمران! دروغ می گوید کسی که گمان می کند مرا دوست دارد ولی چون شب می شود از من چشم می پوشد و به خواب می رود. مگر نه این است که هر عاشقی خلوت با معشوقش را دوست دارد؟ ای پسر عمران! این منم که بر دوستانم مطلعم؛ چون شب آنان را دربرمی گیرد چشم دل آنان را باز می کنم و عقوبت و عذابم را در جلو دیدگان آنان مجسم می کنم، آنان با من از راه شهود و رو در رو سخن می گویند. ای

پسر عمران! در دل شب از قلبت خشوع و از بدنت خضوع و از دو چشمت اشک نثار من کن و مرا در تاریکی های شب بخوان که اگر مرا

بخوانی، مرا نزدیک خود و اجابت کننده

دعاهایت خواهی یافت.» (وسائل الشیعه، ج ۷، ص ۷۷؛

بحار الانوار، ج ۱۳، ص ۳۲۹)

۲) مداومت بر تسبیحات حضرت زهرا (س) :

که بسیار بر آن تأکید شده است به خصوص بعد از نمازهای واجب.

۳) نمازهای نافله

۴) ذکر دائمی با خداوند : مداومت بر ذکر

خداوند به تدریج در زندگی، رابطه فرد با

پروردگار را محکم می‌کند تا جایی که فرد اثر

آن را در زندگی خود می‌بیند .

◀ هدف خلقت

خداوند در سوره‌ی ذاریات در آیه ۶۰

می‌فرماید:

ما خلقت الجن و الإنس إِلَّا ليعبدون (جن و انسان

را خلق نکردم مگر اینکه عبادت کنند)

البته باید توجه داشت که ارتباط با خداوند تنها بر زبان نیست بلکه یاد خدا وقتی در وجود انسان تحقق پیدا می‌کند که انسان در وجود خویش، در قلب خویش خدا را کشف کند و نسبت به او معرفت پیدا کند.

◆ در کلام رهبری

رهبر انقلاب در بیان راهبردی گام دوم انقلاب اسلامی، دو جا با اشاره به معنویت از آن سخن به میان می‌آورند و بر آن تأکید می‌کنند. ابتدا در مقدمه بیانیه یکی از برکات بزرگ انقلاب را ظهور پدیده معنویت و اخلاق می‌دانند و می‌فرمایند: [انقلاب اسلامی] عیار معنویت و اخلاق را در فضای عمومی جامعه به گونه‌ای چشمگیر افزایش داد. این پدیده مبارک را رفتار و منش حضرت

امام خمینی (ره) در طول دوران مبارزه و پس از پیروزی، بیش از هر چیز رواج داد.

آن انسان معنوی و عارف و وارسته از پیرایه های مادی، در رأس کشوری قرار گرفت که مایه های ایمان مردمش بسی ریشه دار و عمیق بود. هر چند دست تطاول تبلیغات مروج فساد و بی بندوباری در طول دوران پهلوی ها به آن ضربه های سخت زده و لجن زاری از آلودگی اخلاقی غربی را به درون زندگی مردم متوسط به خصوص جوانان کشانده بود. ولی رویکرد دینی و اخلاقی در جمهوری اسلامی، دل های مستعد و نورانی به ویژه جوانان را مجذوب کرد و فضا به سود دین و اخلاق دگرگون شد.

ایشان سپس با اشاره به دوران شکوهمند دفاع مقدس به بیان روحیات سراسر معنوی رزمندگان در جبهه نبود و پدران و مادران و همسرانشان در صحنه های جامعه می پردازند و با بیان ظهور و گسترش مصداق هایی هم

چون اعتکاف، حج، پیاده‌روی اربعین، انفاقات و صدقات واجب، این‌ها را معجزه‌ای از انقلاب و نظام اسلامی می‌شمارند.

رهبر معظم انقلاب در همین بیانیه معنویت و اخلاق را به عنوان دومین توصیه خود به جوانان بر می‌شمارد و می‌فرماید: معنویت به معنی برجسته کردن ارزش‌های معنوی از قبیل: اخلاص، ایثار، توکل، ایمان در خود و جامعه است. معنویت و اخلاق جهت دهنده‌ی همه‌ی حرکت‌ها و فعالیت‌های فردی و اجتماعی و نیاز اصلی جامعه است. بودن آنها، محیط زندگی را حتی با کمبودهای مادی، بهشت می‌سازد و نبودن آن حتی با برخورداری مادی، جهنم می‌آفریند. ایشان در ادامه، رشد اخلاق و معنویت را در جامعه نیازمند تلاش و جهاد می‌دانند و همه جامعه به خصوص حکومت را در آن دخیل می‌دانند و برای رشد و بسط آن در جامعه ۲ گام اساسی بیان می‌کنند. اول اینکه خود حکومت باید منش و رفتار

معنوی داشته باشد و دوم، زمینه را برای رواج معنویت در جامعه فراهم کند، از طریق کمک و میدان دادن به نهادهای اجتماعی، ستیز معقولانه با کانون‌های ضد معنویت و اجازه ندادن به جهنمی‌ها که مردم را با زور و فریب جهنمی می‌کنند.

ایشان در پایان توصیه خود می‌فرمایند: ابزارهای رسانه‌ای پیشرفته و فراگیر امکان بسیار خطرناکی در اختیار کانون‌های ضد معنویت و ضد اخلاق نهاده است و هم‌اکنون تهاجم روزافزون دشمنان به دل‌های پاک جوانان و نوجوانان و حتی نونهالان با بهره‌گیری از این ابزارها را به چشم خود می‌بینیم. دستگاه‌های مسؤول حکومتی در این باره وظایف سنگینی بر عهده دارند که باید هوشمندانه و کاملاً مسؤولانه صورت گیرد و این البته به معنی رفع مسؤولیت از اشخاص و نهادهای غیرحکومتی نیست. دردوره‌ی پیش‌رو باید در این باره

برنامه‌های کوتاه‌مدت و میان‌مدت جامعی تنظیم و اجراء شود.

رهبر انقلاب در بسیاری دیگر از بیانات خود بر معنویت و ضرورت تحقق آن در جامعه تأکید کرده اند که جهت رجوع و استفاده بیشتر، به چند دیدار اشاره می شود :

- دیدار با اساتید دانشگاه ۱۳۹۷/۰۷/۰۳

- دیدار با شورای اعتکاف ، ۱۳۹۳

- دیدار با انتشار مختلف مردم ، ۱۳۹۳

- دیدار با علما روحانیون خراسان در سفر به خراسان

جنوبی

- دیدار با اعضای مجلس خبرگان رهبری ۱۳۹۷

پیش نیاز های گرایشی

باتوجه به نامه ۳۱ نهج البلاغه

۱ - نوجوانی سنی است که فرد در آن در سردرگمی انتخاب راه است و حریص است به اینکه راهی را انتخاب کند که به اوج قله برسد. به نوعی آرمان خواهی شدید دارد. این آرمان خواهی باید به ایده آلی وصل بشود تا بتواند نتیجه بدهد و جواب داده شود. این ایده آل قبل از اینکه توسط جامعه تعریف شود باید به او معرفی شود. امام علی(ع) در ابتدای نامه ضمن تأکید بر این مسئله، ریسمانی را به نوجوان معرفی می کنند که به آن وصل شود.

۲ - نوجوان همواره در این سن به حامی و حمایتگر نیاز دارد به خصوص دختران که می خواهند حامی شان بزرگترین باشد، یعنی رتبه اول و برتر حامی را برای خود می خواهد، این مسئله نیاز گرایشی بسیار بزرگی برای

دختران است که تنها با معرفی و ارتباط با یک ایده آل پاسخ داده می شود. و آیا حامی و و جودی بالاتر از خداوند هست؟!

۳ - پاسخ به نیاز استقلال فکری با اتصال به معنویت :
اگر در سن نوجوانی که فرد در آزمون و خطا قرار دارد بتواند الگوی قوی و قابل اعتمادی پیدا کند می تواند با اعتماد به او تصمیمات درستی بگیرد و خطاهای کمتری داشته باشد.

۴ - تأمین حس عاطفی : نوجوان به خصوص نوجوانان دختر در این سن از نظر عاطفی نیاز به یک ارتباط عمیق و دو سویه دارند که اگر بتوان به این نیاز پاسخ داد نوجوان به یک اغنای روحی می رسد که ثمره اش مصونیت از خطاها و فتنه های اجتماعی اطرافش می- شود .

۵ - حس متفاوت خوب بودن : در سن نوجوانی، همه دوست دارند خوب باشند و برتر بشوند این حس از

طریق فاکتورهای معنوی قابل تأمین است و بروز قوی نسبت به سایر امور دارد و این مهم از طریق ارتباط قوی معنوی میسر است .

امام خمینی (ره) می فرمایند : هرچه کردید در سن نوجوانی کرده‌اید.

زیرا این سن رشد است و رشد خواهی در سن نوجوانی آن قدر زیاد است که می‌تواند حرکتهای عظیم انجام دهد، سن متمایز شدن رشدهای جهت‌دار است و رشدهای جهشی در این سن ممکن است و اگر در این سن به معنویت توجه شد، رشد جهت‌دار می‌شود و بچه‌ها به رشدهای عمیق و بنیه‌دار و با ثبات می‌رسند چون عمیق می‌شوند و شالوده معنوی‌شان را قوی می‌کنند.

۶ - مدیریت صحیح غرایز نوجوانی : کسانی که در سن نوجوانی بتوانند گرایشات معنوی قوی داشته باشند یکی از موفقیت‌هایشان که سبب تفاخر برتری‌شان می‌شود مدیریت صحیح غرایز است. این غریزه اگر مدیریت شود

ثبات عقل بیشتر می‌شود و این سبب بروز بیشتر عقلانیت می‌گردد که این خود عامل رشد است.

۷ - در سن نوجوانی لازم است بچه‌ها مصونیت از آسیب‌های اجتماعی داشته باشند که پیش‌نیاز این مسئله عقلانیت است که مساوی است با کنترل غرایز و کنترل غرایز هم در گرو تقویت گرایش‌های معنوی نوجوان است.

۸ - معنایابی زندگی : نوجوان دوست دارد سریع از سردرگمی فکری از قبیل جهت‌یابی زندگی، هدف زندگی، چرایی، رنج و تعکیف و ... در بیاید، این‌ها همه نیازهای فطری و کنجکاوای فطری است که در سن نوجوانی ایجاد می‌شود تا او را به سمت مصونیت و برقراری رابطه با حقیقت عالم هستی بکشاند.

۹ - نوجوانی سن شکل‌گیری رابطه‌های معنوی است که شروعش از این سن سبب تداوم ارتباط عمیق معنوی و پایه‌دار با خداوند می‌شود. (در عصر حاضر هم شاهد هستیم

مجموعه‌هایی در ارتباط با نوجوان موفق بوده‌اند که به این خلأ معنوی نوجوان توجه کرده‌اند)

◆ رسالت مجموعه فرهنگی

مهم‌ترین عامل اثرگذار در هر دوره فرهنگ است و این فرهنگ است که ارتباط بین نسل قدیم و جدید را برقرار می‌کند.

مجموعه فرهنگی وظیفه دارد بستر ساز مناسبی برای رشد و شکوفایی مخاطب خود شود با در نظر گرفتن دو ساحت: فردی و اجتماعی.

ساحت فردی: مربوط به خود نوجوان است، شناخت استعدادها و ارتقاء توانمندی‌ها و شکوفا شدن آن و برنامه‌ریزی بر اساس توانمندی‌ها و استعدادها برای ساخت آینده بهتر برای خود.

ساحت اجتماعی: تعامل با افراد و شناخت جایگاه خود در اجتماع به عنوان یک دختر یا همسر.

باتوجه به موارد بالا مجموعه می تواند بسترساز رشد باشد و با توجه به آموزه های عمیق دینی ما که متناسب با روح و فطرت نوجوان است، توانمندی ها و استعداد های نوجوان را پرورش دهد .

در درجه اول نوجوان را باید با خودش مواجه کرد تا خود بر اساس یکی از مسیرها بشناسد و این خود مقدمه ای برای خداشناسی است.

سیر آفاق : سهل و سطحی

سیر انفس : سخت و عمیق (باتوجه به ریشه ای بودن سیر انفس بهتر است این مسیر مورد توجه باشد)

فرد با خودشناسی می تواند خدا باور شود و این را در نظر داشته باشد که از چه وسعت روحی برخوردار است و به میل بقاء خود توجه نماید، خود را در این دنیا محدود ننماید و دوران زندگی خود را محدود در نظر نگیرد.

در واقع رسالت مجموعه فرهنگی در برابر سایرین رسالت امر به معروف و نهی از منکر است .

استاد طاهر زاده دربیاناتی مرتبط با همین موضوع می فرمایند : " تربیت امروزی یعنی تربیت سالکانی بصیر و شجاع مانند شهید چمران و شهید صیادها نه سالکانی که بیرون از این تاریخ به سر می‌برند. در دوران قاجار همین که مردم دین را حفظ می‌کردند کافی بود، در دوره عثمانی با توجه به شرایط ضد شیعی حفظ منابع کافی بود اما در دنیای امروز مربی و استاد معارف اسلامی باید به این توجه داشته باشد که در این تاریخ بایست نسل امروز را به نوعی از حیات دینی سوق دهند که بتواند تمدنی با قرائت شیعه از دین ایجاد کند. بعضی اوقات مربی دینی در کلاس‌های خود نوعی آموزش می‌دهد و به اهداف آموزشی خود نظر دارد که چهارصد سال پیش آنها را آموزش داده است. ... نیاز امروز سرمستی از حیات دینی است. سرمستی شهوات را با

سرمستی معنویت می‌توان جایگزین کرد. نمازی که امروز این نسل باید بخواند اگر نماز عاشقانه نباشد جذب‌های شهوانی آن را می‌رباید و زشتی کدورت آن را احساس نمی‌کند.

مربی! متوجه هستی که تو باید ذیل ربوبیت کار کنی؟ اگر خودت طرحی درآوردی و ملاک را بر نظر خودت گذاشتی بعد از یک مدت بچه‌ها را به بن بست می‌رسانی. ۱۳

◆ تناسب با دختر نوجوان

۱ - نوجوان به واسطه آمادگی روحی و صفای باطن راحت‌تر آمادگی پذیرش معنویات را دارد و با ورود به آن به سرعت می‌تواند مسیر خود را طی کند. این نکته در دختران به سبب قوت احساسات معنوی، میل بیشتر به

انس گرفتن و داشتن تکیه گاه مطمئن چه بسا بهتر محقق گردد.

۲- اصلی ترین مسأله نوجوان هویت یابی است و این خود بستری بسیار آماده برای آشنا کردن نوجوان با معنویت برای رسیدن به فلسفه هستی و پاسخ به پرسش های اوست .

❖ اصول و ملاحظات

۱- رسیدن به تعریف درست و حقیقی از معنویت و رابطه معنوی با خدا برای دور ماندن از افراط و تفریط در امور معنوی

۲- رجوع به منابع و مرجع صحیح در انجام امور معنوی برای رسیدن به معنویت حقیقی برای جلوگیری از خلط شدن معنویت با عرفان های کاذب و رابطه های مراد و

مریدی

- ۳ - از آنجایی که در مجموعه و هنگام حضور در جمع ،
جاذبه‌های گروه برای نوجوان زیاد است به نحوی که
دچار جمع‌گرایی می‌شود، باید توجه داشت که از تکالیف
فردی در رابطه فردی و معنوی خود با خدا غافل نشود.
- ۴ - مغفول ماندن اعمال عبادی و احکام دینی به بهانه
جذب نوجوان و به روز بودن مجموعه
- ۵ - توأم شدن صراحت کلام در امور معنوی همراه با
فعالیت‌های غیر محسوس تربیتی
- ۶ - برطرف کردن و مواظبت بر بروز موانعی هم چون
تلاش یا انجام فعالیت، در مجموعه برای جلب نظر بقیه
یا ترس از گفتن و بروز حق در جمع

❖ راهکارهای عملیاتی

همان طور که گفته شد در واقع رسالت مجموعه
فرهنگی در برابر سایرین رسالت امر به معروف و نهی از
منکر است وقتی ما فعالیت ها و کارهای خود را بر این

چارچوب قرار دهیم، میناها و اصول عملیاتی و حدود و مرزهایی که در دین در مورد امر به معروف و نهی از منکر گفته شده است می‌تواند راهگشای ما باشد و به نوعی نقشه راه الگوی ما را در برنامه ریزی‌ها مشخص کند.

۱) استفاده از روش‌های متناسب با مخاطب و مجموعه :

در بحث ارتباط با خداوند این سؤال مطرح می‌شود که ما از یک سو وجود نوجوان را آماده معنویت و ارتباط با خدا می‌دانیم و از سویی دیگر در بسیاری از موارد نوجوان را گریزان از مباحث و جمع‌های معنوی می‌بینیم! شاید علت این موضوع استفاده نکردن از روش‌های مناسب و انتخاب کردن روش‌های دم دستی و نامتناسب برای نوجوان است .

- ۲) کم رنگ کردن جنبه های مادی و پررزق و برق
دنیوی و اصالت دادن به معنویت و امور باطنی
در رفتار و حرکات و اهداف مجموعه
- ۳) مجالست و هم نشینی با علما و شهداء و
سالکان الی الله
- ۴) رفت و آمد و حضور در مکان های معنوی و
مقدس
- ۵) تأکید بر مراقبه محاسبه و مشارطه
- ۶) مجهز شدن خودِ مربی به معنویت و مقید بودن
به تکالیف عبادی و معنوی

مسئله بانوان هم مهم است. بانوان جوان خیلی کار دارند . اگر از بانوان خبره و خوب استفاده کنید، این ها بیایند و مجموعه های زنان را دور هم جمع کنند - همان کاری که شما در مورد جوان ها انجام می دهی، آن ها در مورد دختران جوان و خانم ها انجام بدهند و کار کنند.

مقام معظم رهبری ۱۳۹۵/۸/۱۹

زن در محیط اسلامی رشد علمی می‌کند،
رشد شخصیتی می‌کند، رشد اخلاقی
می‌کند، رشد سیاسی می‌کند، در
اساسی‌ترین مسائل اجتماعی در صفوف
مقدم قرار می‌گیرد، در عین حال
زن باقی می‌ماند.

مقام معظم رهبری ۱۳۹۱/۴/۲۱

ستاره فرهنگ
انقلاب اسلامی استان اصفهان

بانوان فعال

جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی استان اصفهان

 @rabteasheghi

 ۱۰۰۰۰۰۳۲۳۱۸۵۱۵